

Oponentský posudek na bakalářskou práci Terezy Peštové

„Zastoupení žen ve sportovních organizacích“

Při hodnocení bakalářské práce budu postupovat ve třech krocích: nejprve uvedu, jak jsem četl předložený text a která argumentace mne zaujala; posléze budu formulovat své námitky a podněty k textu a na závěr práci zhodnotím.

V úvodu se Tereza odkazuje na tradiční postup při zpracování odborného textu, který předpokládá uplatnění teoretických a empirických postupů. Cíl práce je tvarován tímto předpokladem – seznámit čtenáře se stavem diskuse k genderové problematice a využít tento segment vědění pro konkrétní analýzu zvoleného tématu (s. 7). K prvně jmenovanému kroku představuje interpretační rámce / koncepty, které se uplatňují při studiu genderové problematiky (pohlaví, genderová identita, představované sebevyjádření, sexuální orientace). Jako pozadí zmiňované kategorizace / typifikace jsou zmíněny obecnější diskurzivní pohledy – biologická determinace, konstruktivistická sociálních jevů, polarita poznávání a hodnocení. Robustní vliv bipolarity v pojetí mužskosti a ženskosti je diskutován pomocí tématu o genderových stereotypech. V dalších kapitolách si autorka připravuje pojmový aparát pro analýzu zvoleného tématu. Prezentuje genderovou tematiku v kontextu socializace a osvojování kultury jednotlivcem; hledá také poučení z výzkumů genderových problémů na trhu práce (např. problém vertikální a horizontální segregace) i ze stavu účasti žen v oblasti politické reprezentace (např. hledisko moci, klasifikace překážek pro účast žen v politických aktivitách, problém kvót a jejich typů). V kap. 2.4 pak tento poznatkový rámec uplatňuje při interpretaci genderových problémů v oblasti sportu a sportovních organizací. Spíše implicitně je pro pojetí rozhodovací moci a sociálního postavení využito členění na horizontální a vertikální segregaci – hledisko hierarchie v rámci organizací a demokratické hledisko rovnosti pro analýzu specifických forem sportu v pohledu horizontálním. Oceňuji i návrat diskuse k biologickým a sociokulturním faktorům konstrukce genderových identifikací, ke stanovisku, že oba faktory jsou významně propojeny i proměnlivé (s. 28) a odkaz na snahy oba faktory hierarchizovat (s. 25). Zaznamenal jsem také shrnující autorčino stanovisko, podle kterého zvýšený zájem a míra účasti žen (ve sportovních organizacích) představují pouze povrchní sociální změnu, protože k hlubší ideolové změně nedošlo (s.26),

Prezentace metodického zajištění provedeného výzkumu je dobře připravena. Autorka se zde vrací k již výše zdůvodněnému cíli své práce a doplňuje ho formulací výzkumné otázky – zde je formulována návaznost mezi zvolenou otázkou a uplatněnou metodou empirické analýzy. Získaná data jsou uvedena přehledně a doplněna krátkým hodnocením získaných nerovností v účasti žen v rozhodovacích strukturách studovaných organizací. V závěru autorka konstatuje, že se jí zdařilo doložit nedostatečné zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, které navíc klesá s vyšší úrovní rozhodování (s. 52). V závěru také uvádí, jaké otevřené badatelské otázky se nabízejí pro řešení s ohledem na výsledky jejího výzkumu.

Jaké kritické poznámky a konstruktivní náměty chci formulovat k předkládané bakalářské práci? Teoretická analýza je dosti košatá, ale některé její segmenty jsou jen naznačeny a slabě či nedostatečně se vztahují k diskutované argumentaci. První poznámka se týká úvodní části, ve které autorka prezentuje rámec uplatněné teoretické analýzy. Ta je velmi volně propojena s konkrétním výzkumem. Toho by bylo možné dosáhnout lépe zaměřenou výzkumnou otázkou (nejen na cílce) již v úvodu, což by umožňovalo odlišit paradigmatické argumenty od teoretických, které by pak lépe vedly k formulaci možných hypotéz a selektivnějšímu využití sociálněvědních poznatků (nejen obecně formulovaných konceptů). V tomto smyslu se mně jevila nadějná autorčina diskuse k problému bipolárního poznávacího přístupu, k bezprostřednímu srovnávání maskulinity a feminity, které

odsoudila. Proti tomu chci namítat: bipolarita je vhodná pro hodnocení souvislostí mezi biologickými a sociokulturními aspekty, ale ne v jejich protikladnosti, ale spíše jako konstruované rozhraní / hranice, což umožňuje přistupovat empiricky ke zkoumání „události průniků“ těchto hranic – typů interakcí mezi těmito faktory, jak to také nabízí autorčina empirická analýza. Další námitka se týká výkladu politických souvislostí sledovaného tématu. Autorka argumentuje velmi zúženým pojetím politických institucí – s jejich správním a hierarchickým aparátem a pomíjí jejich veřejně občanské a mediální funkce (možnosti sociálních hnutí a veřejné diskuze). Poslední poznámka se týká způsobu, jak autorka odpovídá na výzkumnou otázku s pomocí získaných dat (ss. 50 – 51). Její interpretace opouští vypovídací hodnotu uplatněné kvantitativní metody analýzy a zahrnuje do odpovědi i kvalitativní aspekty. To, co získaná data nabízejí kromě četností a proporcionality, jsou určité typifikace, jak se v jednotlivých oborech kombinují aspekty mužskosti a ženskosti a nabízejí narušování usazených stereotypů.

Při hodnocení bakalářské práce rád konstatuji, že se Tereze podařilo předložit bakalářskou práci, která odpovídá nárokům na odborný text, je vhodně strukturovaná, empiricky vydatná (a zajímavá) a předložena v dobré literární podobě. Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Černošicích, 1.8.2023

K. Müller